

«Μαθαίνω πώς να μαθαίνω» και σχολικές εφημερίδες ελληνικών δημοτικών σχολείων: δημοσιεύματα για την ιστορία, τον πολιτισμό, την κοινωνία και την πολιτική

Βαλσαμίδου Π. Λίνα, *M.Sc., M.Ed., Εκπαιδευτικός ΠΕ60*

Περίληψη: Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση και η καταγραφή των δημοσιευμάτων των σχολικών εφημερίδων ελληνικών δημοτικών σχολείων που αφορούν στην ιστορία, τον πολιτισμό, την κοινωνία και την πολιτική, ώστε να διαπιστωθεί η θέση που κατέχουν στην έντυπη σχολική δημοσιογραφική πρακτική αλλά και η σύμπλευση ή μη των εν λόγω δημοσιευμάτων με τους άξονες γνωστικού περιεχομένου που προτείνονται/περιγράφονται στα αντίστοιχα ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ του δημοτικού σχολείου. Στα συμπεράσματα της έρευνας –εκτός των άλλων- συγκαταλέγεται και η διαπίστωση πως οι σχολικές εφημερίδες αποτελούν το χώρο που επιτελούνται επιτυχώς οι στόχοι του ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ, μια που σε αυτό το χώρο αφενός μεν αποκτώνται οι δεξιότητες της επικοινωνίας, της χρήσης ποικίλων πηγών και εργαλείων πληροφόρησης, της συνεργασίας με άλλα άτομα, της κριτικής επεξεργασίας πληροφοριών και η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, αφετέρου δε συνδυάζονται η διαθεματικότητα, η πολυτροπικότητα, η κριτική ικανότητα, ο τρόπος του να μαθαίνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες πώς να μαθαίνουν για πληθώρα γνωστικών αντικειμένων και γνωστικών περιοχών.

1. Εισαγωγή

Στο ΔΕΠΠΣ (2003, σ. 7) για το δημοτικό σχολείο σημειώνεται ότι στόχος της εκπαίδευσης –εκτός των άλλων- είναι και η καλλιέργεια των δεξιοτήτων του/της μαθητή/τριας και η ανάδειξη των ενδιαφερόντων του/της. Ιδιαίτερως τονίζεται πως ο/η μαθητής/τρια θα πρέπει να μάθει στο σχολείο κυρίως «πώς να μαθαίνει», ώστε να προσεγγίξει ενεργητικά και δημιουργικά την παρεχόμενη γνώση. Το σχολείο θα πρέπει επίσης να μάθει στο/στη μαθητή/τρια «πώς να πράττει», ώστε να μπορεί να εφαρμόζει στην καθημερινή του/της ζωή, στην κοινωνική του/της δραστηριότητα αλλά και στην επαγγελματική του/της ενασχόληση, τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτά.

Το ΔΕΠΠΣ (2003, σ. 11-12) προτείνει τη διαθεματική οργάνωση της διδακτέας ύλης, την οριζόντια διασύνδεση των ΑΠΣ γνωστικών αντικειμένων, την πραγματοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων/εργασιών με διαφορετικά θέματα και περιεχόμενο, ενώ αναφέρει και τις δεξιότητες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως διαθεματικές ή οριζόντιες, ορισμένες από τις οποίες είναι:

- η δεξιότητα της επικοινωνίας,
- η δεξιότητα/ ικανότητα χρήσης ποικίλων πηγών και εργαλείων πληροφόρησης και επικοινωνίας
- η δεξιότητα συνεργασίας με άλλα άτομα σε ομαδικές εργασίες
- η ικανότητα κριτικής επεξεργασίας πληροφοριών, αξιών και παραδοχών
- η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων

Οι σχολικές εφημερίδες αποτελούν αναμφισβήτητα το κατεξοχήν σχολικό/μαθητικό μέσο επικοινωνίας κι ενημέρωσης, στο οποίο μαθητές/τριες και εκπαιδευτικοί ασχολούμενοι/ες με την έκδοσή τους, δημοσιεύουν θέματα που

θεωρούν ότι αξίζουν να δουν το φως της δημοσιότητας, αξίζουν να μεταλαμπαδευτούν στο ευρύ κοινό, σχολικό ή μη. Θεωρούμε τις σχολικές εφημερίδες προσπάθεια και αποτέλεσμα των στόχων του ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ που αναφέρθηκαν παραπάνω, μια που συνδυάζουν τη διαθεματικότητα, την πολυτροπικότητα, τη συνεργασία, την κριτική ικανότητα, τον τρόπο του να μαθαίνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες πώς να μαθαίνουν.

Η παρούσα εργασία, που αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης μελέτης, εστιάζει στην καταγραφή των δημοσιευμάτων που αφορούν στην ιστορία, τον πολιτισμό, την κοινωνία και την πολιτική και αποτελείται από 3 μέρη: στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται μια βιβλιογραφική επισκόπηση σχετικά με τις μαθησιακές ωφέλειες της σχολικής εφημερίδας, στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται η εμπειρική έρευνα και τα αποτελέσματά της, ενώ στο τρίτο μέρος συζητώνται τα ευρήματα και διατυπώνονται τα σχετικά συμπεράσματα.

2. Μάθηση και σχολική εφημερίδα

Η έκδοση σχολικής εφημερίδας υπήρξε βασικό σημείο της παιδαγωγικής του Φρενέ (1977), ο οποίος την πρότεινε ήδη από το νηπιαγωγείο και τόνιζε ότι αποτελεί ένα «δίκτυο φυσικών ενδιαφερόντων» για τους μαθητές και τις μαθήτριες, η εκμετάλλευση των οποίων αρκεί για να ικανοποιηθούν με τον καλύτερο τρόπο οι σχολικές ανάγκες, ενώ η εργασία πάνω στη σχολική εφημερίδα έχει μια τέτοια παιδαγωγική εμβέλεια που δεν μπορούμε ούτε να υποψιαστούμε. Η εκπαιδευτική ή/και η κοινωνική αξία της σχολικής εφημερίδας τονίστηκε και από τους/τις Αλμπέρτι (1986), Ποσλάνιεκ (1990), Levin (1997), Backes (1995), Χατζόπουλο και συν. (2000), Bowen & Tantillo (2002), Graff (2003), Padgett (2006), Harvey (2007), Hyde (2007), Βαλσαμίδου & Κυρίδη (2009).

Σύμφωνα με τον Φρενέ (1977), αν το σχολείο μπορέσει να εκμεταλλευτεί την αξία της επικοινωνίας μέσα από τη δουλειά στο τυπογραφείο και στην έκδοση σχολικής εφημερίδας, το παιδί που μέχρι πριν λίγο άφηνε έξω από την πόρτα του σχολείου τα κυρίαρχα ενδιαφέροντά του, τις ευαισθησίες και το καλύτερο μέρος της ζωντανίας του, θα μπαίνει πλέον με όλη του την καρδιά στο σχολείο «του».

Ο Backes (1995) σημειώνει χαρακτηριστικά ότι μια από τις παλαιότερες «ζωντανές» γλωσσικές δραστηριότητες, σχεδόν τόσο παλιά όσο και η τυπογραφία, είναι η εφημερίδα και κάθε σχολείο θα πρέπει να έχει μία. Η Αδαλόγλου (1994) παρατηρεί ότι τα παιδιά, για τις ανάγκες της εφημερίδας, γίνονται ρεπόρτερ, παρατηρητές, ή παράλληλα και δρώντα πρόσωπα στα γεγονότα της σχολικής και κοινωνικής ζωής, ενώ σύμφωνα με τον Ποσλάνιεκ (1990) η σχολική εφημερίδα εντάσσεται στις «εμπνευσμένες αισθήματος ευθύνης» και μέσα από αυτή δεν αξιολογείται η ιδιότητα του μαθητή, αλλά αυτή του πολίτη. Ο Hall (2003) αναφερόμενος στην τυπογραφία και την εκπαίδευση υπογραμμίζει ότι βιβλία και εφημερίδες παίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία φέρνοντας τον κόσμο πιο κοντά στο μαθητή και τη μαθήτριά.

Ειδικότερα, η έκδοση της εφημερίδας συνιστά μια δραστηριότητα που ευνοεί ιδιαίτερα την κοινωνικοποίηση και τη μάθηση (Αλμπέρτι, 1986), αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία για την εκτίμηση της συνολικής ακαδημαϊκής προόδου των μαθητών/τριών, είναι μια σύνθεση της αναλυτικής και κριτικής τους σκέψης και ένας προγραμματισμός που σχετίζεται με ένα ακροατήριο πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης (Graff, 2003), ενώ η σχολική δημοσιογραφία βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, την ικανότητά τους να επικοινωνούν και να γίνουν καλύτεροι και ενεργοί πολίτες (Bowen & Tantillo, 2002). Μέσω της δημοσιογραφικής εμπειρίας που κερδίζουν οι μαθητές/τριες στο σχολείο, μαθαίνουν περισσότερο για την υπευθυνότητα, είναι περισσότερο συμμετοχικοί/κές και έχουν καλύτερους μέσους όρους βαθμολογίας (Harvey, 2007).

Η έκδοση της εφημερίδας αποτελεί πρωτίστως μια μαθησιακή δραστηριότητα που στηρίζεται στις Αρχές της Επίλυσης Προβλήματος (Problem-based learning/ PBL), η οποία αναπτύσσει ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες δημοσιογράφους μια αίσθηση εμπιστοσύνης και ικανότητας (Abercrombie, 1979· Green, 1991· Meadows, 1997· Burns, 1997· Burns & Hazell, 1999· Boyd-Bell, 2005· Tanner, 2005). Η μάθηση μέσω της Αρχής της Επίλυσης Προβλήματος αποτελεί ένα ζωτικής σημασίας εκπαιδευτικό εργαλείο για τις μικρές ομάδες και για μάθηση διαφορετικών θεμάτων που περιλαμβάνουν οι σχολικές δημοσιογραφικές δημοσιεύσεις, ενώ η μάθηση αναπτύσσεται από την εξερεύνηση των μαθητών/τριών και τη δοκιμή των ιδεών ο ένας του άλλου, γεγονός που επιτρέπει την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαπραγμάτευσης και παρέχει ένα ενθαρρυντικό περιβάλλον ώστε να πραγματοποιηθεί η μάθηση και η επίλυση του προβλήματος (Robie, 2006).

Η σχολική εφημερίδα αποτελεί έναν άριστο τρόπο ώστε οι μαθητές/τριες να ασκηθούν στις δεξιότητες της γραφής και της κριτικής σκέψης αλλά και να ανακουφιστούν από την ανησυχία που αισθάνονται όταν τους/τις ανατίθεται να πραγματοποιήσουν μια εργασία γραφής (Padgett, 2006). Η εφημερίδα της τάξης είναι μια τέλεια ευκαιρία για τους/τις μαθητές/τριες να συμμετέχουν στη διαδικασία γράφοντας και διαβάζοντας πέρα από το συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα, να αναπτύξουν πρακτικά δεξιότητες γραμματικής, να μοιραστούν τη μάθηση με ένα ακροατήριο γονιών και μαθητών/τριών και να μάθουν να ηγούνται και να συνεργάζονται μέσα στο πλαίσιο της τάξης. Παράλληλα, η ανάθεση γραφής άρθρων μπορεί να ποικίλει σύμφωνα με το (αναλυτικό) πρόγραμμα σπουδών. Έτσι οι μαθητές/τριες μπορεί να μελετήσουν και να γράψουν για νέα παιχνίδια ή την τεχνολογία, μια βιογραφία ενός/μιας συγγραφέα ή τοπικού/κής ήρωα/ίδας, μια συνέντευξη με εκπαιδευτικό ή μέλος της κοινότητας ή έναν/μια καλεσμένο/η κ.α. Μπορούν να δοκιμάσουν –αφού διαβάσουν γνωστά σατιρικά δοκίμια- να γράψουν δικά τους χιουμοριστικά άρθρα, ή ποίηση (Hyde, 2007).

Σύμφωνα με τον Levin (1997) η έκδοση μιας σχολικής εφημερίδας εκπληρώνει πολλές από τις ανάγκες ενός καλού σχολικού προγράμματος γραφής και προσφέρει επίσης και άλλες ωφέλειες, όπως:

- οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να γράψουν για θέματα που είναι σημαντικά γι' αυτούς/ές,
- να «γράψουν αυτό που ξέρουν»,
- η εκτύπωση και το ξαναγράψιμο (δεξιότητες διαδικασίας γραφής) είναι σημαντικά κομμάτια της δουλειάς στην εφημερίδα,
- οι εφημερίδες προσφέρουν μια ποικιλία από εργασίες και συμπορεύονται με τις ανάγκες του/της κάθε μαθητή/τριας,
- οι μαθητές/τριες μαθαίνουν και εφαρμόζουν πραγματικές - δεξιότητες ζωής μέσα από την έκδοση μιας εφημερίδας: οργανώνοντας, δίνοντας προτεραιότητα, ακολουθώντας τις προθεσμίες, επιλύοντας δημιουργικά τα προβλήματα.

Οι Χατζόπουλος και συν. (2000) τονίζουν ότι η σχολική εφημερίδα ικανοποιεί ανάγκες από μέρους των παιδιών όπως:

- Τα παιδιά μαθαίνουν να διαβάζουν με χαρά
- Τα παιδιά γράφουν γραφή επικοινωνιακή.
- Τα παιδιά μαθαίνουν καινούρια πράγματα με διαφορετικούς τρόπους.
- Τα παιδιά αποκτούν κριτική σκέψη- συνειδητοποιούν τη σχέση παιδί-MME.
- Τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται
- Τα παιδιά δρουν/δημιουργούν.
- Τα παιδιά νιώθουν ικανοποιημένα.

Η Μονογιούδη (2006) αναφέρει ότι η εφημερίδα βρίσκεται σε άμεση σχέση με το αναλυτικό πρόγραμμα καθώς η θεματολογία της προκύπτει σε ένα μεγάλο βαθμό απ' αυτό, ενώ παράλληλα οι μαθητές/τριες ασκούνται σε ικανότητες που αποτελούν στόχους του αναλυτικού προγράμματος. Τα παιδιά μέσω της συγγραφής μιας εργασίας, ενός άρθρου, μιας έρευνας, μιας συνέντευξης, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους για κάποιο θέμα που ήδη έχουν διδαχθεί από το αναλυτικό πρόγραμμα και παράλληλα ασκούνται αβίαστα στην ανάγνωση ή στην ορθογραφία ή στα μαθηματικά.

3. Η έρευνα

3.1. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνάς μας είναι η διερεύνηση και η καταγραφή των δημοσιευμάτων των σχολικών εφημερίδων που αφορούν στην ιστορία, τον πολιτισμό, την κοινωνία και την πολιτική θέλοντας έτσι να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τη θέση που κατέχουν αυτά στην έντυπη σχολική δημοσιογραφική πρακτική αλλά και να αναδείξουμε το περιεχόμενο των σχετικών θεμάτων που επιλέγουν μαθητές/τριες δημοσιογράφοι και εκπαιδευτικοί εμψυχωτές/τριες των σχολικών εφημερίδων, να φέρουν στο φως της δημοσιότητας.

Παράλληλα θέλουμε να διαπιστώσουμε τη σύμπλευση ή μη των εν λόγω δημοσιευμάτων με τους άξονες γνωστικού περιεχομένου που προτείνονται/περιγράφονται στα αντίστοιχα ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ για το δημοτικό σχολείο. Αντιμετωπίζουμε τα δημοσιεύματα των σχολικών εφημερίδων ως έναν διαφορετικό τρόπο απόκτησης γνώσης τόσο από τα παιδιά-συντάκτες όσο και από τα παιδιά-αναγνώστες.

3.2. Δείγμα και μέθοδος της έρευνας

Δείγμα της έρευνάς μας αποτελούν 223 δημοσιεύματα μαθητών/τριών, που προέκυψαν από τη μελέτη 64 φύλλων σχολικών εφημερίδων, τα οποία προέρχονται από 32 τίτλους εφημερίδων δημοτικών σχολείων από όλη την Ελλάδα που εκδόθηκαν/κυκλοφόρησαν μέσα στα έτη 2004-2006.

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε για την επεξεργασία του δείγματος μας ήταν η ανάλυση περιεχομένου (content analysis) (Berelson, 1952· De Sola Pool, 1959· Krippendorff, 1980· Weber, 1990· Palmquist, 1990), ενώ ως μονάδα ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε το δημοσίευμα.

4. Αποτελέσματα

Θεματική	Κατηγορία	n	%
Ιστορία (n=88, 39,46%)	Ιστορία του έθνους	72	32,29
	Τοπική ιστορία	13	5,82
	Ευρωπαϊκή ιστορία	2	0,90
Πολιτισμός (n=86, 38,56%)	Παραδόσεις & έθιμα	66	29,59
	Παγκόσμιες μέρες	19	8,52
	Θεατρικές παραστάσεις & Σύγχρονα μουσικά ακούσματα	2	0,90
	Κοινωνικές ομάδες/επαγγέλματα και τοπική κοινωνία	11	4,93
Κοινωνία (n= 35, 15,70%)	Κοινωνικά ζητήματα & προβλήματα	10	4,49
	Μετανάστες/τριες	9	4,03
	Πολυπολιτισμός	5	2,25
	Πολιτικά πρόσωπα	9	4,03
Πολιτική (n= 14, 6,28%)	Πολίτευμα	5	2,25
Σύνολο		223	100

Πίνακας 1. Θεματικές και κατηγορίες δημοσιευμάτων

Στη θεματική Ιστορία, (39,4%) και στην κατηγορία Ιστορία του έθνους (32,2%), οι κυριότερες αναφορές εστιάζουν στις εθνικές επετείους του Πολυτεχνείου, του 1940 και του 1821, τονίζοντας τη σημασία και το ρόλο τους τόσο για την Ελλάδα και τους Έλληνες/ίδες όσο και για τη ζωή των μαθητών/τριών. Γράφουν με ιδιαίτερη συγκίνηση για τις επετείους και το μήνυμα που αυτές φέρουν μέσα από τους ανθρώπους που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν ενώ επίσης αναφέρονται σε θέματα του πόντου και της γενοκτονίας των ποντίων, χρησιμοποιώντας ένα λόγο συναισθηματικά φορτισμένο.

Στην κατηγορία Τοπική Ιστορία (5,8%) αναφέρονται με θετικά σχόλια και αγάπη στην πόλη ή το χωριό τους, στη Μακεδονία και στα μνημεία που υπάρχουν στην περιοχή τους.

Στην κατηγορία Ευρωπαϊκή Ιστορία (0,9%) αναφέρονται στην ιστορία της Ελλάδας και της Ευρώπης και στη σύμπλευσή τους, στην Κύπρο και στην εισβολή των Τούρκων σε αυτή.

Στη θεματική Πολιτισμός (38,5%) και στην κατηγορία Παραδόσεις & έθιμα (29,5%) οι κυριότερες αναφορές εστιάζουν στο θέατρο σκιών και στον караγκιόζη, στα έθιμα και στις ελληνικές παροιμίες, στη μουσική μας παράδοση, επεξηγώντας ζητήματα της προέλευσής τους.

Στην κατηγορία Παγκόσμιες μέρες (8,5%) οι κυριότερες αναφορές σχετίζονται με τη γιορτή της μητέρας, την παγκόσμια μέρα παιδιού, παιδικού βιβλίου, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εξάλειψης της φτώχειας.

Στην κατηγορία Θεατρικές παραστάσεις & Σύγχρονα μουσικά ακούσματα (0,9%) τα δημοσιεύματα αφορούν τη Eurovision και την περιγραφή θεατρικών παραστάσεων.

Στη θεματική Κοινωνία (15,7%) και στην κατηγορία Κοινωνικές ομάδες/επαγγέλματα και τοπική κοινωνία (4,9%) οι κυριότερες αναφορές επικεντρώνονται σε προβλήματα και διεκδικήσεις κοινωνικών ομάδων όπως οι αγρότες, σε νέα του δήμου που ανήκει το σχολείο τους, σε συνεντεύξεις από επαγγελματίες που παρουσιάζουν τη δουλειά τους.

Στην κατηγορία Κοινωνικά ζητήματα & Προβλήματα (4,4%), οι κυριότερες αναφορές σχετίζονται με την οικονομία και την ακρίβεια που επικρατεί, με την εγκληματικότητα, ενώ προτείνουν λύσεις για να γίνουν η κοινωνία και ο κόσμος μας καλύτεροι.

Στην κατηγορία Μετανάστες/τριες (4%) οι περισσότερες αναφορές εστιάζουν στα συναισθήματά τους για τα παιδιά μετανάστες, στους/στις μετανάστες/τριες και τη ζωή τους, ενώ αρκετά δημοσιεύματα γράφονται από τα ίδια τα παιδιά-μετανάστες που δηλώνουν τα συναισθήματά τους. Ο λόγος των παιδιών είναι συναισθηματικά φορτισμένος και η γραφή τους αποπνέει μια συμπάθεια προς τους/τις μετανάστες/τριες και μια προσπάθεια θετικής παρουσίας τους.

Στην κατηγορία Πολυπολιτισμός (2,2%) οι κυριότερες αναφορές αφορούν στη ζωή των παιδιών σε άλλες χώρες, στην Ελλάδα, αλλά και στις φυλές που εξαφανίζονται.

Στη θεματική Πολιτική (6,2%) και στην κατηγορία Πολιτικά πρόσωπα (4%) τα παιδιά στέλνουν επιστολές σε πολιτικά πρόσωπα του τόπου τους (βουλευτές, δημάρχους), υποστηρίζουν τις διεκδικήσεις για το σχολείο τους και για το μέλλον τους, αναφέρονται σε επισκέψεις πολιτικών προσώπων στο σχολείο και παίρνουν συνεντεύξεις πολιτικών.

Στην κατηγορία πολίτευμα (2,2%) αναφέρονται κυρίως στη δημοκρατία γράφοντας θετικά σχόλια και σημειώνοντας τα οφέλη της για τους πολίτες.

5. Συζήτηση

Η καταγραφή των δημοσιευμάτων έφερε στο φως το γεγονός ότι τα εν λόγω δημοσιεύματα βρίσκουν τη θέση τους στις στήλες των σχολικών εφημερίδων και απασχολούν τους/τις συντάκτες/τριες, οι οποίοι/ες τα προσεγγίζουν μέσα από ποικίλες μορφές σχολικού δημοσιογραφικού λόγου: άρθρο, συνέντευξη, σχόλιο, σφυγμομέτρηση (πβ. και Βαλσαμίδου & Κυρίδης, 2009).

Στη βιβλιογραφία αναφέρεται ότι η έκδοση μιας μαθητικής εφημερίδας είναι μεταξύ άλλων και μια μαθησιακή διαδικασία που βασίζεται στις Αρχές της Επίλυσης Προβλήματος (PBL) (Abercrombie, 1979· Green, 1991· Meadows, 1997· Burns, 1997· Burns & Hazell, 1999· Boyd-Bell, 2005· Tanner, 2005) και ως τέτοια θα πρέπει να αξιολογείται με βάση τις ειδικές και γενικές αρχές των επιστημών της εκπαίδευσης (Βαλσαμίδου & Κυρίδης, 2009). Κατά συνέπεια, η ταξινόμηση των δημοσιευμάτων των μαθητών/τριών ανά θεματική, ανέδειξε την Ιστορία, πρώτη στις επιλογές των

συντακτών/τριών με ποσοστό 39,4%, τον Πολιτισμό δεύτερη, με ποσοστό 38,5%, την Κοινωνία τρίτη, με ποσοστό 15,7% και την Πολιτική τέταρτη, με ποσοστό 14,6%, ενώ οι επιμέρους κατηγορίες καταδεικνύουν τα προσφιλή σχετικά ζητήματα των συντακτών/τριών αλλά και τον τρόπο προσέγγισής τους, φανερώνοντας ρητά τη σύμπλευση των γνωστικών περιοχών που περιγράφονται/προτείνονται στο ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ, με τα δημοσιεύματα των σχολικών εφημερίδων. Ειδικότερα, η ιστορία, ο πολιτισμός, η κοινωνία και η πολιτική αποτελούν γνωστικά αντικείμενα/άξονες γνωστικού περιεχομένου, η διδασκαλία των οποίων προτείνεται και περιγράφεται στο ΔΕΠΠΣ (2003) για το δημοτικό σχολείο μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης (ΔΕΠΠΣ Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής: σ. 281-298, ΔΕΠΠΣ Μελέτης Περιβάλλοντος: σ. 371-408, ΔΕΠΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας: σ. 21-60). Συγκεκριμένα περιγράφονται και προτείνονται –μεταξύ άλλων:

- Στο ΔΕΠΠΣ Κοινωνικής και πολιτικής αγωγής/ άξονες γνωστικού περιεχομένου: πολιτισμός/Ευρωπαϊκή Ένωση/Μ.Μ.Ε./ο τόπος/η τοπική αυτοδιοίκηση/οικονομικές δραστηριότητες/κοινωνικές ομάδες/κράτος και πολιτεία/κοινωνικά προβλήματα.
- Στο ΔΕΠΠΣ Μελέτης περιβάλλοντος/ άξονες γνωστικού περιεχομένου: τοπική ιστορία/εθνικές και τοπικές επέτειοι/επικοινωνία και ενημέρωση/πολιτισμός της Ελλάδας και άλλων χωρών.
- Στο ΔΕΠΠΣ Ελληνικής Γλώσσας/ άξονες γνωστικού περιεχομένου: γραφή και παραγωγή γραπτού λόγου/είδη λόγου/τύποι κειμένων/είδη κειμένων/διαχείριση της πληροφορίας.

Η ευρεία ποικιλία της θεματολογίας των εν λόγω δημοσιευμάτων αλλά και η ίδια η ύπαρξη του εντύπου στο σχολείο/στην τάξη, αναδεικνύει ρητά τις σχολικές εφημερίδες ως το χώρο που επιτελούνται επιτυχώς οι στόχοι του ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ, μια που σε αυτό το χώρο αφενός μεν –και αναμφισβήτητα- αποκτώνται οι δεξιότητες της επικοινωνίας, της χρήσης ποικίλων πηγών και εργαλείων πληροφόρησης, της συνεργασίας με άλλα άτομα, της κριτικής επεξεργασίας πληροφοριών και η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, αφετέρου δε συνδυάζονται η διαθεματικότητα, η πολυτροπικότητα, η κριτική ικανότητα, ο τρόπος του να μαθαίνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες πώς να μαθαίνουν για πληθώρα γνωστικών αντικειμένων και γνωστικών περιοχών.

6. Συμπεράσματα

Η συμβολή της σχολικής εφημερίδας στον τρόπο του να μαθαίνουν οι μαθητές/τριες πώς να μαθαίνουν αναδεικνύεται σημαντική και από την παρούσα έρευνα που φέρνει στο φως τα σχετικά θέματα τα οποία τα παιδιά προσεγγίζουν/καλύπτουν. Παράλληλα, ο επικοινωνιακός στόχος- ο στόχος της προβολής των δημοσιευμάτων στη σχολική εφημερίδα- διαφοροποιεί τη διαδικασία της μάθησης, την κάνει πιο ελκυστική και τη βγάζει από τα στενά όρια της σχολικής αίθουσας, του σχολικού μαθήματος αλλά και της ατομικότητας. Η διαδικασία της μάθησης –τόσο για τα παιδιά/συντάκτες όσο και για τα παιδιά/αναγνώστες-δεν είναι πια αναγκαστική και καταναγκαστική αλλά επιλεγόμενη και κατευθυνόμενη από τον ίδιο το μαθητή, από την ίδια τη μαθήτριά.

Οι στόχοι του ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ ως προς τα γνωστικά αντικείμενα που πρέπει να καλυφθούν αλλά και ως προς τις δεξιότητες που είναι θεμιτό να αποκτηθούν μέσω αυτών από τους/τις μαθητές/τριες, παίρνουν σάρκα και οστά με τη δημιουργία και την εργασία πάνω σε μια σχολική εφημερίδα, ένα όργανο από τη φύση του συλλογικό αλλά και αντιπροσωπευτικό του κοινωνικο-επικοινωνιακο-μαθησιακού προσανατολισμού της σχολικής κοινότητας και του εκπαιδευτικού έργου.

7. Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε θερμά για τη βοήθειά τους ως προς τη συλλογή των φύλλων (2006) τους/τις κ.κ. Έλενα Ζυγούρη και Γιάννη Τζήκα, σχολικούς συμβούλους Π.Ε., τον κ. Θεόδωρο Τελόπουλο, προϊστάμενο Επιστημονικής-Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Κεντρικής Μακεδονίας, τον κ. Σταύρο Παπουτσή, προϊστάμενο γραφείου Π.Ε. και τους/τις διευθυντές/ντριες και εκπαιδευτικούς εμψυχωτές των εφημερίδων των δημοτικών σχολείων: Μήλου, Βέλου Κορινθίας, Ριζού Πέλλας, Νέου Πετριτσίου Σερρών, Αρχαίας Κορίνθου, Βοχαϊκού Κορινθίας, Στιμάγκας Κορινθίας, Βραχατίου Κορινθίας, Μεγάλης Παναγιάς Χαλκιδικής, Πειραματικό Ολοήμερο Ανατολικού Θεσσαλονίκης, Ολοήμερο Πειραματικό Θυμιανών Χίου, Αφρατίου Ευβοίας, 4ο Φερών-Αερινού Εύβοιας, 2ο Ληξουρίου Κεφαλονιάς, 2ο Σκύδρας Πέλλας, 5ο Γιαννιτσών Πέλλας, 8ο Χίου, 5ο Χίου, 6ο Ζακύνθου, 2ο Λάρισας, 1ο Κορίνθου, 1ο Βροντάδου Χίου, 4ο Νάουσας Ημαθίας, 2ο Νεμέας Κορινθίας, 6ο Διαπολιτισμικό & Ολοήμερο Ελευθερίου Κορδελιού Θεσσαλονίκης, 7ο Χίου, 2ο Ρεθύμνου Κρήτης, 6ο Ρεθύμνου Κρήτης, 2ο Πεύκων Θεσσαλονίκης, 10ο Ευόσμου Θεσσαλονίκης, 1ο Πειραματικό Φλώρινας και των δημοτικών σχολείων της 5^{ης} περιφέρειας Π.Ε. νομού Λάρισας.

Βιβλιογραφικές παραπομπές:

- Abercrombie, M. L. A. (1979). *Aims and Purpose of Small Group Teaching*; Society for Research into Higher Education, London. *AUT University Calendar* (2006). Auckland: AUT University.
- Backes, A. (1995). On Sponsorship of Real Language Activities. *English Journal*, 84(7), 17-20.
- Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe, Illinois: Free Press.
- Bowen, C. P., & Tantililo, S. H. (2002). *NCTE/IRA Standards in Classroom Journalism Projects*. Urbana, Ill.: NCTE and JEA.
- Boyd-Bell, S. (2005). Experiential learning in journalism: A student view. Paper presented at the *Journalism Education Association (JEA) conference*, Gold Coast, Qld, November 29-December 3.
- Burns, L. S. (1997). Problem-based Learning (PBL) and journalism education: Is it new jargon for something familiar? *Australian Journalism Review*, 19(2), 59-72.
- Burns, L. S., & Hazell, T. (1999). Problem-Based Learning, Youth Suicide and Media's Response ... Ability. *Asia Pacific Media Educator*, 6, 56-71.
- De Sola Pool I. (1959). *Trends in Content Analysis*. Urbana: University of Illinois Press.

- Graff, P. (2003). Standards in the Journalism Classroom. *State of Scholastic Journalism: Principal's Guide to Scholastic Journalism*. University of Iowa: Quill and Scroll Foundation.
- Green, K. (1991). Computer-aided newswriting promotes 'master' approach to teaching. *Australian Journalism Review*, 13(1), 89-99.
- Hall, H. L. (2003). *Junior High Journalism*. New York: Rosen Classroom.
- Harvey, L. M. (2007). Scholastic journalism shapes community media: How high school newspapers fill the media gap when a small community loses its paper. *Community Journalism Symposium XIII*. During 2007 National Newspaper Association convention, Norfolk, VA, 5. Retrieved at 12/1/2009 from: <http://huckboyd.jmc.ksu.edu/symposium/XIII/Harveypaper.pdf>
- Hyde, S. (2007). Newspaper Writing Lesson Plan. Kids Learn to Write for a School Audience. *Suite101.com. The genuine article. Literally*. Retrieved at 19/3/2009 from: http://lesson-plans-materials.suite101.com/article.cfm/fun_writing_standards
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis: An introduction to its methodology*. USA: Sage Publications.
- Levin, M. (1997). *Kids in Print. Publishing a School Newspaper*. NJ: Good Apple, Parsippany.
- Meadows, M. (1997). Taking a Problem-based Learning Approach to Journalism Education. *Asia Pacific Media Educator*, 3, 89-107.
- Padgett, R. (2006). "Read All About It", and Teach Kids Using School Newspapers. *Education Digest: Essential Readings Condensed for Quick Review*, 71(6), 56-58.
- Palmquist, M. (1990). *The lexicon of the classroom: language and learning in writing classrooms*. Doctoral Dissertation, Carnegie Mellon University.
- Robie, D. (2006). An Independent Student Press: Three Case Studies from Fiji, Papua New Guinea and Aotearoa/New Zealand. *Asia Pacific Media Educator*, 17, 22-40.
- Tanner, S. (2005). Investigating the Hypothetical: Building Journalism Skills via Online Challenges. *Asia Pacific Media Educator*, 16, 89-102.
- Weber R. (1990). *Basic Content Analysis*. Newbury Park: Sage.
- Αδαλόγλου, Κ. (1994). Η προσωπική δημιουργία του μαθητή μέσα από την έκφραση στο γλωσσικό μάθημα. *Η λέσχη των Εκπαιδευτικών*, 8, 24-25.
- Αλμπέρτι, Α. (1986). *Θέματα διδακτικής. Λεξικό βασικών όρων σύγχρονης διδακτικής*. (Μ. Κονδύλη Μετ.). Αθήνα: Gutenberg.
- Βαλσαμίδου, Λ. & Κυρίδης, Α. (2009). «Μεγάλοι αθλητές, μεγάλοι αγώνες» και μικροί δημοσιογράφοι. Ο αθλητισμός στις στήλες σχολικών εφημερίδων. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 158, 71-87.
- Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Δημοτικό Σχολείο-ΔΕΠΠΣ (2003). Ανακτήθηκε στις 4 Ιανουαρίου 2010, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://users.thess.sch.gr/salnk/downloadsaps.htm>
- Μονογιούδη, Χ. (2006). *Οι σχολικές εφημερίδες: μέσα επικοινωνίας με συγκεκριμένο κοινό-στόχο ή/και με κοινούς στόχους;* Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος.
- Ποσλάνιεκ, Κ. (1990). *Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα*. (Σ. Αθήνη απόδ.). Αθήνα: Καστανιώτης.

- Φρενέ, Σ. (1977). *Το σχολείο του λαού*. (Κ. Δεναξά-Βενιεράτου Μετ.). Αθήνα: Οδυσσέας.
- Χατζόπουλος, Γ., Ντάνια, Ζ., Ράπτου, Μ. & Φράγκου, Β. (2000). (Θ. Ανθογαλίδου επιμ.-διορθώσεις). Η εφημερίδα στα πλαίσια του σχολείου: από τη θεωρία στην πράξη. *Virtual School, The sciences of Education Online*, 2(1). Ανακτήθηκε στις 15 Ιανουαρίου 2010, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.auth.gr/virtualschool/2.1/Praxis/Hatzopoulos.html>